

12. VYJÍŽDKA A DOJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ A DO ŠKOL

12.1. Metodika a obsah zjišťování vyjíždky a dojíždky

Zjišťování vyjíždky a dojíždky za prací a do škol je tradiční součástí obsahu sčítání lidu, domů a bytů. Vyjíždka do zaměstnání nebo školy je definována jako případ, kdy adresa obvyklého bydliště a adresa pracoviště nebo školy, kterou sčítaná osoba navštěvuje, nejsou totožné (na úrovni adresy domu).

Zatímco vyjíždka je v celkovém objemu (nikoli ale ve směrových proudech) poměrně snadno zjistitelná, dojíždka byla zjišťována nejprve pouze za vybraná města (tzv. centra dojíždky), především z důvodu omezených technických možností zpracování údajů a nutnosti manuálního kódování cílů dojíždky.

Obec pracoviště byla zjišťována i dříve, např. již v roce 1950, ale žádné údaje o dojíždce z tohoto sčítání nebyly v pramenných dílech zveřejněny. Od r. 1961 byly zpracovávány bilance vyjíždky a dojíždky do zaměstnání za územní jednotky (okresy, kraje) a vybraná města. Výsledky sčítání 1970 poprvé obsahují údaje o vyjíždce do škol. Od roku 1980 se zpracovávají vyjíždkové a dojíždkové proudy na úrovni všech obcí. U Prahy a některých velkých měst se tak dělo na úrovni základních sídelních jednotek (urbanistických obvodů), popřípadě jejich dílů, výsledky však nebyly součástí standardních výstupů sčítání.

Při sčítání 2011 byly ve zpracování výsledků definovány všechny proudy dojíždky mezi jednotlivými ZSJ/díly ZSJ, tj. v plném rozsahu možných vzájemných kombinací, pokud byla adresa pracoviště nebo školy zjištěna v dostatečném detailu, aby bylo možné kód ZSJ/díl doplnit. Bylo to cca 23 000 výchozích a cílových územních jednotek. Zpracování vyjíždkových a dojíždkových proudů (a jejich sumarizace) jako svébytných entit sčítání patří k nejnáročnějším dílčím úlohám zpracování výsledků každého sčítání.

Všechny adresy bydliště a pracoviště resp. navštěvované školy byly ve zpracování sčítání 2011 kódovány automatizovaně a pouze nepřesně deklarované adresy byly dokódovány manuálně podle územních číselníků. Adresa pracoviště nebo školy byla kódována v případě neúplných zápisů i částečně (např. pouze obec, nebo jen okres).

Samostatnou kategorií je vyjíždka osob, které nemají stálé místo pracoviště a nelze je tedy započítat do žádného směrového proudu. Tyto osoby měly v roce 2011 poprvé možnost tuto skutečnost uvést jako samostatnou odpověď na sčítacím formuláři. V předchozích sčítáních vyplňovaly konkrétní adresu pracoviště podle stavu k rozhodnému okamžiku a byly tedy zahrnuty do konkrétních dojíždkových proudů. Rovněž byla zpracována vyjíždka do zaměstnání a do škol s cílem mimo území České republiky.

Vyjíždka a dojíždka a její podrobnější charakteristiky byly zjištěny zpracováním odpovědí na tyto otázky Sčítacího listu osoby (viz vzory sčítacích formulářů v příloze):

21. Místo pracoviště nebo školy
22. Dopravní prostředek
23. Doba trvání dojíždky/docházky
24. Frekvence dojíždky do místa pracoviště nebo školy.

Významným rysem zjišťování vyjíždky ve sčítání 2011 byl vysoký podíl nezjištěných údajů. Prvním zkráslením bylo již samotné podstatné zvýšení počtu a podílu osob s nezjištěným údajem o ekonomické aktivitě. Jejich počet se oproti sčítání 2001 zvýšil z 82 na 571 tis. (z 0,8 % na 5,5 % úhrnu obyvatelstva), tedy zhruba sedmkrát. Ještě větší únik údajů byl v samotném zjišťování vyjíždky a dojíždky. Při sčítání 2011 nevedlo žádný údaj o vyjíždce 2,1 mil. osob, tj. 34,3 % z těch, kteří měli údaje vyplnit.

Vysoký podíl nezjištěných údajů de facto znemožňuje časové srovnání intenzity vyjíždky a dojíždky a ovlivňuje i její bilanci podle územních jednotek různých stupňů. Rovněž mohutnost směrových proudů je z tohoto důvodu poněkud podhodnocena (ale územně velmi diferencovaně).

Srovnání s výsledky sčítání 2001 je dále omezeno metodickou změnou, když do počtu vyjíždějících nebyly v r. 2011 zahrnuty osoby bez stálého pracoviště (celkem 233 tis.). Jinak by bylo na úrovni obcí srovnání dobře možné, protože počet obcí se mezi sčítáními 2001 a 2011 změnil jen nepatrně.

Přes popsané obtíže interpretace výsledků jsou údaje o vyjíždce/dojíždce důležitým a ve značné míře využitelným zdrojem údajů pro analýzu prostorových vztahů mezi sídly v České republice.

Srovnání základních údajů za dojíždku ve sčítání 2001 a 2011

Ukazatel	2001	2011
Obyvatelstvo úhrnem	10 230 060	10 436 560
Ekonomicky aktivní celkem	5 253 400	5 080 573
Počet obyvatel s nezjištěnou ekonomicky aktivitou	82 195	571 064
Zaměstnaní celkem (bez pracujících studentů a učňů)	4 734 758	4 580 714
z toho		
vyjíždějící:	4 166 778	2 062 124
uvnitř obce bydliště	2 415 128	924 948
do jiné obce v ČR	1 726 877	1 099 928
do zahraničí	24 773	37 248
Údaj o vyjízdce nezjištěn	539 458	1 526 938
Žáci, učni a studenti vč. pracujících	1 801 767	1 525 390
z toho		
vyjíždějící:	1 718 359	783 952
uvnitř obce bydliště	1 097 511	354 218
do jiné obce ČR	612 898	421 683
do zahraničí	7 950	8 051
Údaj o vyjízdce nezjištěn	26 757	539 458

Z hlediska charakteru a interpretace výsledků je mezi pracovní dojíždkou a dojíždkou do škol významný rozdíl. Pracovní dojíždka je především určena rozmístěním obvykle bydličního obyvatelstva a rozmístěním pracovních příležitostí, je tedy velmi závislá na faktorech dynamicky se měnícího trhu práce a na dopravní dostupnosti pracovišť. Svoji roli pochopitelně hraje i odvětvová struktura pracovních příležitostí a kvalifikační požadavky.

Školní dojíždka je zejména u základních, ale částečně i středních škol významně ovlivněna sítí školských zařízení, navíc také vzdáleností mezi bydlištěm a školou. Zvláště u základních škol je z pochopitelných důvodů preferována minimalizace dojíždkových (nebo docházkových) vzdáleností resp. času stráveného na cestě. Školní dojíždka je totiž zjišťována i u žáků a studentů mladších 15 let, kdežto pracovní dojíždka pouze u zaměstnaných ekonomicky aktivních osob (není tedy zjišťována u nezaměstnaných). Pracující studenti a učni, kteří z pohledu ekonomické aktivity patří mezi zaměstnané, vyplňovali údaje o dojízdce do školy (nikoliv do zaměstnání) a ve zpracování výstupů za dojíždku jsou tedy zařazeni v kategorii žáků a studentů. Centra dojíždky do vyšších a vysokých škol jsou určena lokalizací těchto vzdělávacích zařízení. Ta jsou obvykle vybavena i ubytovacími kapacitami, takže se významně uplatňuje dojíždka s delší než denní frekvencí. Směrové proudy však jsou ovlivněny jak oborovým zaměřením škol, tak preferenčními faktory na straně studentů (např. renomé a tradice určitých škol).

Přes rozdílný charakter obou typů dojíždky má smysl hodnotit a bilancovat i souhrnnou dojíždku, zejména z hlediska dopravní zátěže jednotlivých směrových relací.

12.2. Základní výsledky zpracování vyjíždky a dojíždky

Definice osoby vyjíždějící z místa (adresy) obvyklého bydliště byla splněna u 2 062 tis. ekonomicky aktivních zaměstnaných osob a u 784 tis. žáků a studentů. U 99 tis. vyjíždějících zaměstnaných osob a 29 tis. žáků a studentů nebyla cílová obec vyjíždky zjištěna. Do výsledků za vyjíždku – dojíždku nejsou zahrnuty osoby pracující na adrese svého obvyklého bydliště (581 tis.) – většinou drobní živnostníci a další osoby pracující na vlastní účet bez dalších zaměstnanců.

Vyjíždka a dojíždka je významně diferencována podle velikosti obce bydliště sčítané osoby.

Největší podíl vyjíždky představuje jak u pracovní, tak u školní vyjíždky pohyb v rámci obce (zhruba po 45 %), těsně však koreluje s velikostí obce bydliště, a to výrazněji u vyjíždky do škol, protože v řadě menších obcí základní školy nejsou nebo zabezpečují jen první stupeň základního vzdělání.

Ze zjištěných údajů dále vyplývá, že největší podíl pracovní vyjíždky mezi obcemi se realizuje v rámci téhož okresu (52,4 %).

Vyjíždka do zaměstnání a do škol podle typu vyjíždky a velikostních skupin obcí k 26. 3. 2011 v %

Velikostní skupina obce	Vyjíždka do zaměstnání					Vyjíždka do škol	
	v rámci obce	mimo obec				v rámci obce	mimo obec
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		
ČR celkem	44,9	52,4	22,4	21,9	3,3	45,2	54,8
do 199	4,4	68,6	14,7	15,1	1,6	0,2	99,8
200 - 499	6,9	66,9	15,9	15,5	1,7	2,2	97,8
500 - 999	9,4	63,3	18,6	16,4	1,7	10,0	90,0
1 000 - 1 999	13,1	60,6	19,6	17,7	2,1	20,4	79,6
2 000 - 4 999	21,1	54,7	23,5	19,4	2,4	28,6	71,4
5 000 - 9 999	34,1	50,1	23,0	24,0	2,9	39,2	60,8
10 000 - 19 999	46,4	42,5	21,4	32,8	3,3	49,4	50,6
20 000 - 49 999	58,0	41,9	31,2	21,2	5,7	55,8	44,2
50 000 - 99 999	63,0	35,5	32,5	27,3	4,7	67,8	32,2
100 000 a více	87,8	7,7	30,8	47,8	13,7	90,4	9,6

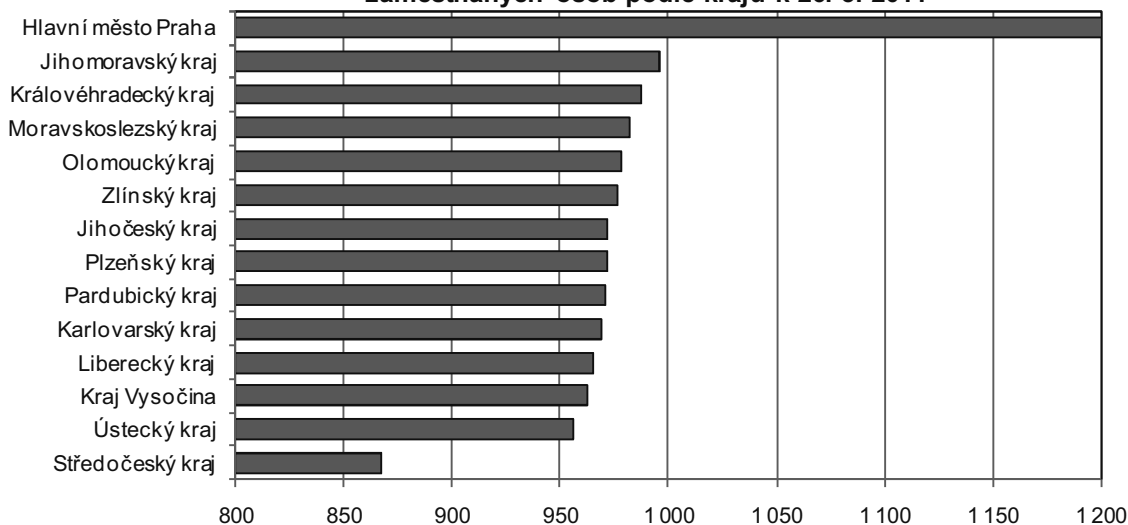
Zhruba 25 % z úhrnu vyjíždky za práci mimo obec bydliště představuje vyjíždka přes hranice kraje. Do této kategorie spadá i vyjíždka a dojíždka do hlavního města Prahy, jež má de facto statut kraje a soustřeďuje významnou část mezikrajského pohybu za práci (celkem 223 tis. osob, tj. podíl 57,1 %).

Do zahraničí vyjíždělo celkem 45 tis. osob, z toho 37 tis. za práci a 8 tis. do škol. Pracovní vyjíždka do zahraničí se ve srovnání s rokem 2001 zvýšila o 12 tis. osob, počet vyjíždějících studentů se v podstatě nezměnil. V období od sčítání 2001 došlo ke vstupu České republiky do Evropské unie a v jejím rámci do Schengenského prostoru. Pokračoval rovněž pozitivní vývoj při odstraňování různých omezení pro pracovní i studijní uplatnění občanů ČR v cizině obecně (i mimo EU).

Ve většině menších obcí silně převažuje vyjíždka do zaměstnání do pracovních center, i když to samozřejmě neplatí bez výjimky. Ještě i u velikostní skupiny obcí s 10 000 – 19 999 obyvateli převažují v celorepublikovém měřítku vyjíždějící za práci nad počtem osob zaměstnaných v obci svého bydliště.

Vyjíždka do škol představuje zhruba čtvrtinu celkové vyjíždky, nejvyšší podíl má v malých obcích. V nejmenších obcích vyjíždí do škol mimo obec bydliště přes 90 % žáků a studentů.

Saldo vyjíždky – dojíždky do zaměstnání na 1000 bydlících zaměstnaných osob podle krajů k 26. 3. 2011

Významnou vypovídací hodnotu mají údaje o bilanci pracovní dojíždky za územní jednotky různých stupňů. Ilustrují relace mezi rozmístěním obyvatelstva a pracovními příležitostmi. Obdobné hodnocení dojíždky do škol je značně komplikovanější a přesahuje rámec této publikace.

Bilance dojížděky za kraje uvádí tabulka 37 v příloze. Počet obsazených pracovních míst je definován jako počet zaměstnaných osob s obvyklým pobytem v dané územní jednotce, popř. městě, zvýšený o počet dojíždějících a snížený o počet vyjíždějících přes hranice územní jednotky/města. Srovnatelné údaje dostaneme přepočtem obsazených pracovních příležitostí na 1000 zaměstnaných bydlících obyvatel.

Na krajské úrovni bylo sčítáním zjištěno, že všechny kraje mají záporné saldo dojížděky do zaměstnání a pouze Praha má saldo kladné. Měřeno relací na 1000 bydlících zaměstnaných osob je deficit dojížděky největší podle očekávání ve Středočeském kraji (hodnota indexu 868, významné ovlivnění vyjížděkou do Prahy), ostatní kraje se pohybují v rozmezí hodnot 966 až 982 a Jihomoravský kraj má jen nepatrně zápornou bilanci (-2,2 tis. dojíždějících, tj. 996 obsazených pracovních míst na 1000 bydlících zaměstnaných osob). Praha dominuje jak nejvyšším kladným saldem dojížděky (118 tis. zaměstnaných), tak i počtem obsazených pracovních míst, jichž bylo 701 tis.

Nově byly ve sčítání 2011 zpracovány údaje o dojížděce i za územní obvody obcí s rozšířenou působností. Jde o „jemnější“ územní měřítko, než jsou okresy, ale podstata diferenciací dojížděky a vyjížděky je stejná: o bilanci dojížděky do zaměstnání rozhoduje exponovanost polohy územních obvodů ORP vůči nejsilnějším centrům dojížděky. Na úrovni SO ORP jsou pochopitelně rozdíly značně větší než na úrovni krajů nebo okresů. Počet obcí s rozšířenou působností je 205, z logických důvodů sem přiřazujeme i Prahu, jejíž administrativní postavení je ovšem odlišné.

Pouze 23 správních obvodů ORP vykazuje kladné saldo celkové dojížděky. Jsou to ta, jejichž centry jsou významné cíle pracovní i školské dojížděky (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň a další krajská města, dále například Karviná, Mladá Boleslav nebo Otrokovice).

Vyjížděka a dojížděka do zaměstnání a do škol podle správních obvodů ORP

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet bydlících			Z úhrnu		Saldo vyjížděky a dojížděky	Počet vyjíždějících na 1000 bydlících
	ekonomicky aktivních zaměstnaných	žáků, studentů a učňů	celkem	vyjíždějící mimo správní obvod ORP	dojíždějící do správního obvodu ORP		
10 nejnižších hodnot vyjížděky na 1000 bydlících							
Praha	600 730	147 461	748 191	29 227	199 360	170 133	39,1
Brno	175 482	50 592	226 074	13 106	100 049	86 943	58,0
Ostrava	136 935	44 719	181 654	12 824	46 107	33 283	70,6
Plzeň	86 278	22 671	108 949	7 881	34 425	26 544	72,3
České Budějovice	72 241	22 019	94 260	7 051	18 133	11 082	74,8
Liberec	62 455	19 122	81 577	6 310	11 899	5 589	77,4
Jihlava	44 468	13 997	58 465	4 574	8 777	4 203	78,2
Ústí nad Labem	47 936	16 451	64 387	5 086	10 951	5 865	79,0
Olomouc	73 946	23 402	97 348	8 667	24 088	15 421	89,0
Hradec Králové	65 864	20 346	86 210	8 440	17 372	8 932	97,9
10 nejvyšších hodnot vyjížděky na 1000 bydlících							
Slavkov u Brna	9 968	3 064	13 032	4 385	1 601	-2 784	336,5
Nýřany	24 758	7 466	32 224	11 533	2 396	-9 137	357,9
Jablunkov	9 559	3 732	13 291	4 841	406	-4 435	364,2
Lysá nad Labem	10 929	3 194	14 123	5 228	1 103	-4 125	370,2
Židlochovice	13 844	4 218	18 062	6 718	1 721	-4 997	371,9
Blovice	5 156	1 622	6 778	2 567	808	-1 759	378,7
Brandýs n.L. - St. Bol.	46 388	13 031	59 419	23 380	9 764	-13 616	393,5
Kuřim	10 255	3 264	13 519	5 533	3 709	-1 824	409,3
Černošice	62 812	19 040	81 852	34 544	9 782	-24 762	422,0
Šlapanice	28 720	9 157	37 877	17 067	7 325	-9 742	450,6

Největší soustředění pracovišť představují velkoměsta a ostatní krajská města, k nimž se řadí i další silná centra pracovní dojížděky (např. Opava, Mladá Boleslav, Kladno nebo Most).

Města s nejvyšším počtem dojíždějících do zaměstnání k 26. 3. 2011

Po- radí	Město	Počet dojíždějících do zaměstnání	Obsazená pracovní místa	
			celkem	na 1 000 bydlících zaměstna- ných
1.	Praha	142 617	700 900	1 203
2.	Brno	55 778	215 102	1 259
3.	Ostrava	35 663	148 612	1 225
4.	Plzeň	23 121	93 507	1 222
5.	Olomouc	18 650	58 934	1 290
6.	České Budějovice	18 021	56 949	1 334
7.	Hradec Králové	14 509	52 529	1 252
8.	Pardubice	12 799	49 434	1 184
9.	Mladá Boleslav	11 879	29 928	1 468
10.	Zlín	10 684	40 105	1 182
11.	Jihlava	10 407	31 258	1 385
12.	Liberec	8 689	49 587	1 101
13.	Ústí nad Labem	7 554	40 365	1 093

Ve zpracování výsledků sčítání 2011 bylo identifikováno celkem 178 tis. nenulových meziobecních vyjížděkových proudů, tedy úplně stejný počet jako v roce 2001. Zhruba 111 tis. proudů představují pouze vyjíždějící do zaměstnání a 26 tis. proudů pak výhradně žáci, učni a studenti. Celkem 40 tis. proudů je s osobami dojíždějícími jak do zaměstnání, tak do škol. Charakteristická je velikostní struktura těchto proudů podle typu vyjížděvky.

Velikostní skupiny proudů vyjížděvky k 26. 3. 2011

Kraj, okres vyjížděvky	Velikostní skupina proudu vyjíždějících (počet osob)						
	celkem	1 - 9	10 - 19	20 - 49	50 - 99	100 - 499	500 a více
1. Dojíždějící do zaměstnání a škol úhrnem							
počet proudů	178 171	156 089	9 491	7 163	2 888	2 278	262
počet osob abs.	1 551 918	315 478	128 401	219 559	200 179	440 763	247 538
počet osob v %	100,0	20,3	8,3	14,1	12,9	28,4	16,0
2. Dojíždějící do zaměstnání							
počet proudů	151 129	134 581	7 243	5 416	2 141	1 584	164
počet osob abs.	1 125 337	265 843	97 938	165 060	147 570	300 729	148 197
počet osob v %	100,0	23,6	8,7	14,7	13,1	26,7	13,2
3. Dojíždějící do škol							
počet proudů	66 192	57 162	4 779	2 957	839	438	17
počet osob abs.	426 581	127 150	64 626	88 458	56 420	79 299	10 628
počet osob v %	100,0	29,8	15,1	20,7	13,2	18,6	2,5

Poznámka: V tabulce jsou uvedeny počty osob se zjištěným cílem dojížděvky

Údaje dokumentují odlišnost v charakteru pracovní a školní vyjížděvky. U školní dojížděvky převažují nejslabší proudy, což ukazuje na vysoký podíl vyjížděvky z malých obcí. V pracovní vyjížděvkách dominují proudy se 100 – 499 vyjíždějícími.

Nejmohutnější proudy vyjížděvky se od minulého sčítání příliš nezměnily, jejich síla však mohla být ovlivněna i vysokou mírou nezjištěné vyjížděvky, jak již bylo zmíněno. Proud Kladno - Praha měl v roce 2001 celkem 9,2 tis. vyjíždějících, v roce 2011 jen 7,0 tis., v proudu Havířov – Ostrava poklesl počet vyjíždějících z 8,0 tis. na 6,3 tis.

Některé dojízdňkové relace naopak významně posílily v regionech největších měst, kde především efekt sub-urbanizace rozšířil nabídku pracovních míst mimo samotná regionální centra (např. Rudná, Modletice, Ovčáry, Modřice nebo Nošovice), popřípadě došlo k pokračování výstavby velkých obytných souborů v zázemí měst.

Proudy s více než 2000 vyjíždějícími osobami k 26. 3. 2011

Pořadí	Obec vyjízdky	Obec dojízdky	Vyjíždějící		
			celkem	v tom	
				do zaměstnání	do škol a učení
1.	Kladno	Praha	6 993	6 041	952
2.	Havířov	Ostrava	6 318	5 396	922
3.	Frýdek-Místek	Ostrava	2 737	2 102	635
4.	Brandýs n. L.-St. Boleslav	Praha	2 417	1 912	505
5.	Říčany	Praha	2 345	1 806	539
6.	Kuřim	Brno	2 332	1 797	535
7.	Jablonec nad Nisou	Liberec	2 327	1 653	674
8.	Hostivice	Praha	2 146	1 604	542
9.	Beroun	Praha	2 099	1 773	326
10.	Jesenice	Praha	2 072	1 624	448
11.	Neratovice	Praha	2 070	1 718	352
12.	Jirkov	Chomutov	2 066	1 641	425
13.	Hlučín	Ostrava	2 025	1 657	368

Při sčítání v roce 2011 byly již tradičně zjišťovány i další charakteristiky dojízdky do zaměstnání a do škol, které ilustrují její diferenciaci podle pohlaví, věku, odvětví ekonomické činnosti, ale i užívaného dopravního prostředku a doby strávené na cestě.

Meziobecní vyjízdka do zaměstnání podle pohlaví, věku a typu vyjízdky k 26. 3. 2011 v %

Typ vyjízdky	Vyjíždějící z obce bydliště			z úhrnu vyjíždějících do zaměstnání ve věku					
	úhrnem	muži	ženy	15 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 a více
Vyjíždějící celkem	100,0	56,4	43,6	7,5	13,5	32,8	24,7	18,1	3,4
Struktura podle pohlaví a věku									
v rámci okresu	100,0	52,9	47,1	7,2	10,9	31,2	26,8	20,5	3,4
do jiných okresů kraje	100,0	59,4	40,6	8,0	15,0	33,0	24,0	16,7	3,3
do jiných krajů	100,0	61,0	39,0	7,6	17,4	35,6	21,3	14,4	3,7
mimo ČR	100,0	60,8	39,2	7,1	19,0	39,2	19,3	12,8	2,5
Struktura podle typu vyjízdky									
v rámci okresu	52,4	49,2	56,7	50,7	42,5	49,9	56,7	59,6	52,5
do jiných okresů kraje	22,4	23,6	20,8	24,0	24,8	22,5	21,8	20,7	21,3
do jiných krajů	21,9	23,7	19,6	22,2	28,1	23,7	18,9	17,4	23,8
mimo ČR	3,3	3,5	2,9	3,1	4,6	3,9	2,6	2,3	2,4

V celkovém počtu vyjíždějících zaměstnaných osob převažovali tradičně muži nad ženami (641 tis., tj. 56,4 %, resp. 496 tis., tj. 43,6 %). Věkovou skupinou nejvyšší pracovní mobilitou byli zaměstnaní ve věku 35 – 39 let, kteří tvořili zhruba třetinu všech vyjíždějících. Se zvyšujícím se věkem se podíl vyjíždějících snižoval s prudkým zlomem mezi skupinami 50 – 59 a 60 a více let – tato skupina zahrnuje rovněž naprostou většinu pracujících důchodců, jejichž mobilita je z pochopitelných důvodů mnohem nižší.

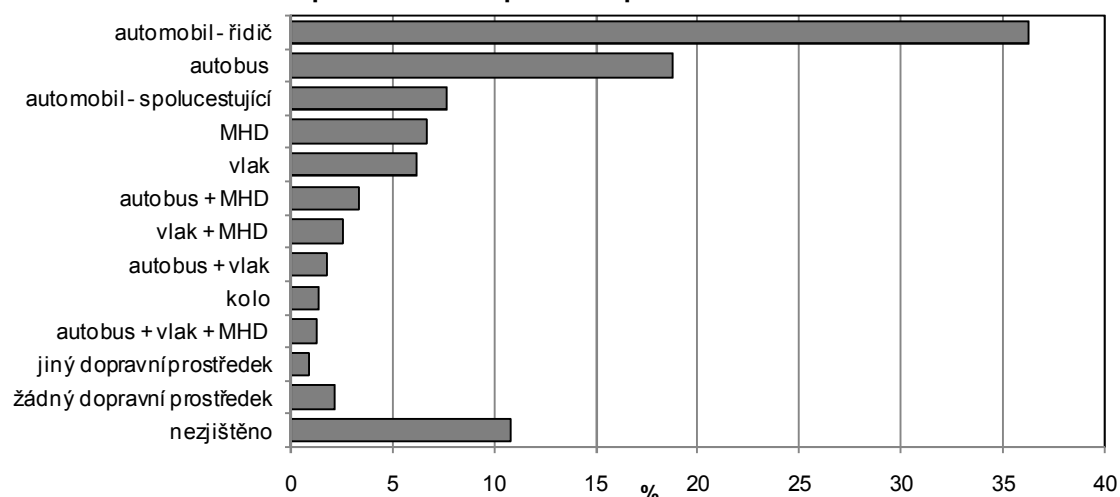
Meziobecní vyjížďka do zaměstnání podle odvětví ekonomické činnosti a frekvence vyjížďky k 26. 3. 2011 v %

Typ vyjížďky	Vyjíždějící do zaměstnání úhrnem	z toho odvětví ekonomické činnosti							Z úhrnu vyjíždějící denně
		zemědělství, lesnictví, rybníctví	průmysl	stavebnictví	obchod, opravy motor. vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče	
Vyjíždějící celkem	100,0	2,6	33,1	5,3	10,1	7,0	5,7	7,3	84,3
Struktura podle odvětví									
v rámci okresu	100,0	3,7	39,6	4,8	9,7	5,8	6,8	7,7	90,9
do jiných okresů kraje	100,0	1,4	33,0	5,7	10,3	5,2	5,1	7,1	87,0
do jiných krajů	100,0	1,2	19,9	5,7	11,0	8,4	4,3	6,3	72,1
mimo ČR	100,0	2,5	18,2	7,2	6,1	9,1	3,3	7,6	50,3
Struktura podle typu vyjížďky									
v rámci okresu	52,4	74,4	62,8	47,6	50,6	43,2	62,0	55,6	56,4
do jiných okresů kraje	22,4	12,2	22,3	24,2	22,8	26,3	19,8	22,0	23,0
do jiných krajů	21,9	10,3	13,1	23,7	24,6	26,2	16,3	19,0	18,6
mimo ČR	3,3	3,1	1,8	4,5	2,0	4,3	1,9	3,4	2,0

Největší podíl na meziobecní vyjížďce do zaměstnání stále patří průmyslu (jedna třetina vyjíždějících), jenž je následován odvětvím obchodu a oprav motorových vozidel (10,2 %). Více než polovina vyjížďky probíhá uvnitř hranic okresů (54,2 %). Mezikrajský pohyb za prací představoval 249 tis. vyjíždějících (21,9 %); z toho podstatnou část tvořila vyjížďka do hlavního města Prahy (149 tis., tj. bezmála 60 %). Denní vyjížďka do zaměstnání tvořila více než 84 %, zatímco u vyjížďky do škol to bylo méně – 71,4 %. Podíl školské dojížďky s týdenní a delší frekvencí je proti dojížďce do zaměstnání více než čtyřnásobný (23,6 % resp. 4,9 %).

Důležitými charakteristikami dojížďky jsou i údaje o používaném dopravním prostředku a času stráveného na cestě při meziobecní dojížďce do zaměstnání a do škol. Nejvíce využívaným dopravním prostředkem při dojížďce do zaměstnání a škol je osobní automobil. Jako řidič auta se dopravuje 553 tis. dojíždějících a dalších 7,6 % (116 tis.) dojíždějících bylo v roli spolujezdce. Autobusem dojíždělo 18,8 %, tj. 287 tis., městskou hromadnou dopravou 6,6 % (101 tis. osob), těsně následoval vlak (6,2 %, tj. 99 tis.) a kombinace různých druhů dopravy s MHD (90 tis., 5,9 %). Téměř 2,2 % (33 tis.) vyjíždějících uvedlo, že nepoužívá žádný dopravní prostředek a 12,7 % (165 tis.) dojíždějících využívaný dopravní prostředek nespécifikovalo.

Meziobecní vyjížďka do zaměstnání a do škol podle druhu dopravního prostředku k 26. 3. 2011 v %

Čas strávený vyjížďkou byl zjištěn celkem u 958 tis. vyjíždějících do zaměstnání a u 303 tis. vyjíždějících žáků a studentů. Doba vnitřní dojížďky (do zaměstnání a do škol dohromady) trvala nejčastěji 15 – 29 minut (34,3 %). Pro dojížďku mimo okres a mezikrajskou dojížďku byl nejčastějším údajem interval 30 – 59 minut (39,7 resp. 33,7 %). Údaj o mezikrajské dojížďce je nesporně ovlivněn dojížďkou do Prahy, kde jsou dojížďkové časy z bližších okolních obcí vlivem relativně příznivých dopravních poměrů poměrně krátké. Přesto právě mezikrajská dojížďka vykazuje nejvíce (16,9 %) případů dojížďky delší než 60 minut. Celkem 233 tis. (11,3 %) osob uvedlo, že nemá stálé místo pracoviště a u 99 tis. vyjíždějících zaměstnaných, žáků a studentů (4,8 %) nebylo místo pracoviště nebo školy identifikováno.

Meziobecní dojíždka do zaměstnání podle typu dojíždky a času stráveného dojíždkou k 26. 3. 2011

Typ dojíždky	Dojíždějící do zaměstnání úhrnem	z toho podle času stráveného dojíždkou (v minutách)							
		do 14		15 - 29		30 - 59		60 a více	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Dojíždějící celkem	1 099 928	201 982	18,4	377 008	34,3	289 456	26,3	71 332	6,4
v tom:									
v rámci okresu	596 686	171 366	28,7	256 577	43,0	104 731	17,6	7 969	1,3
z jiných okresů kraje	254 617	17 624	6,9	80 767	31,7	101 057	39,7	21 355	6,4
z jiných krajů	248 625	12 992	5,2	39 664	16,0	83 668	33,7	42 008	17,0

Nejsilnějšími centry dojíždky do škol a učení jsou krajská města, kde kromě soustředění středních škol nej-různějšího zaměření vesměs sídlí i některé z vyšších a vysokých škol. Postavení Prahy a Brna je v tomto směru zcela dominující. Pozoruhodný je ovšem vzestup počtu posluchačů brněnských vysokých škol. Počet dojíždějících do brněnských škol se zvýšil z 38 tis. v roce 2001 na 44 tis. v roce 2011. Dojíždka do škol do Brna dosahuje 78% počtu dojíždějících do Prahy, ačkoliv poměr počtu obyvatel obou měst je značně nižší. Praha zaznamenala jen nepatrný přírůstek dojíždějících do škol – z 55 na 57 tis. Faktem však je, že velká část studentů pražských škol zároveň v Praze žije a mohl se projevit i vliv změny metodiky (zpracování podle místa obvyklého pobytu ve sčítání 2011).

Města s největším počtem dojíždějících žáků, studentů a učňů k 26. 3. 2011

Pořadí	Město	Žáci, studenti a učni dojíždějící do školy				
		celkem	z toho			
			ve věku 6 - 14 let	v %	dojíždí denně	v %
1.	Praha	56 743	5 160	9,1	30 819	54,3
2.	Brno	44 271	1 770	4,0	19 344	43,7
3.	Ostrava	15 232	694	4,6	9 646	63,3
4.	Olomouc	14 390	948	6,6	6 676	46,4
5.	České Budějovice	11 678	1 253	10,7	7 002	60,0
6.	Hradec Králové	9 319	744	8,0	5 029	54,0
7.	Pardubice	7 801	771	9,9	4 312	55,3
8.	Zlín	6 703	528	7,9	4 070	60,7
9.	Liberec	6 191	460	7,4	3 451	55,7
10.	Ústí nad Labem	6 114	360	5,9	3 566	58,3
11.	Jihlava	4 657	484	10,4	3 148	67,6
12.	Opava	4 258	385	9,0	2 871	67,4
13.	Uherské Hradiště	3 266	480	14,7	2 889	88,5
14.	Kladno	2 797	671	24,0	2 342	83,7
15.	Frydek-Místek	2 754	415	15,1	2 534	92,0
16.	Mladá Boleslav	2 724	649	23,8	2 377	87,3
17.	Kroměříž	2 597	437	16,8	1 828	70,4
18.	Třebíč	2 552	540	21,2	2 242	87,9
19.	Karviná	2 372	135	5,7	1 457	61,4
20.	Znojmo	2 363	479	20,3	2 063	87,3
21.	Karlovy Vary	2 350	475	20,2	1 989	84,6
22.	Přerov	2 322	396	17,1	2 076	89,4
23.	Šumperk	2 269	455	20,1	2 020	89,0
24.	Tábor	2 098	324	15,4	1 754	83,6

V popředí dojíždky do škol se umisťují i města, jež jsou sídly středních, popřípadě vyšších škol s dlouhou tradicí a která dosahují vyššího počtu dojíždějících než řada měst se srovnatelným nebo i vyšším počtem obyvatel. Jmenujme alespoň Uherské Hradiště, Kroměříž, Znojmo, Písek, Tábor, Chrudim, Kutnou Horu nebo Litomyšl.